Na nowo oprawiono w r. 1936.

Starzeński — Przeradzki.
Faber — Koch —
— — 33½. Wolański z Matuszewiczami.
4. Giedroyć. Wolański. Matuszewicz.
5. Wolański — Giedroyć.
6. Wirmser. Stefani. Bauhoffer
7. Modrzewski. Stefani. Janowicze. Korsakowska
8. Bauhoffer — Wirmser —
9. Wirzer — Bauhoffer.
10. ~~Bortstawski Xaw.~~ dob. 14633. III. t. IV. nr. 17.
11. Bauhoffer — Wirmzer.
12. Białopiotrowicz — Brygitki.
13. Skokocki — Gnatowski.
14. Kościół Brzeski — Jezu. Trzebowski. Wyganowska.
15. Brygitki.
16. Przerdziecki — Weresczyński — Chrapowicki. Skiery
17. Romer. — Bernardynki — Krzywobłocki.
18. Ogiński. Maniurzy.
19. Borch — Plater —
20. Dulitz —
21. Sawiński — Wołodkowicz.
22. Drozdowicz.
23. Liebe. Herman
24. Ekonomie Grodzieńska —
25. Poźniak — Wołodkowicz. Marcinowski.
26. Starostwo Haieńskie.
27. Augustów — Ekon. Grodzieńska — Dankiewicz.
Karlewicz.
28. Tołoczko — Kierneński.
29. Szaniawski.
30. Ibarzanowski —,
31 — — Ośmiałowski.
32. Cwsnowska — Pionowska — Kalinowska.
33. Sylwestrowicz —
34. Pomiński. — Gören, — Grabowski.
35. Grabowski
36 Trnatis — Bookman.
37. G[illegible]odno —

9 flor.

REPLIKA

Ze Strony Szlachetnego Rocha Wirmzer.

Przeciwko Szlach: Bauhofferowi y Stefaniemu ſpolnym Kompaniſtom handlu.

GDyby rzetelnym był spolnikiem Bauhoffer w czasie prowadzonego handlu od Roku 1770 do Roku 1776. 7bra 30. czyniłby rzetelną y prosto odpowiadaiącą explikacyą, na przynoszące się przeciwko sobie teraz zarzuty; Ale iak pierwsze kroki skierował do oszukania spolnego kompanisty Wirmzera w R. 1771. czasu Zelwiańskiego Jarmarku; iak torem zaczętym postępował przez cały trakt handlu; tak z podobną korzyścią usiłuie teraz odeyść od Sądu.

Kompanista Drugi Stefani, nieco rzetelnieyszy w czynioney explikacyi przed Sądem Exdywizorskim w Wilnie expedyowanym, gdy na zasłonę siebie teraz przez odbyty głos spolnie, pomimo świadectwo Exdywizorskiego Dekretu, używa kwitacyi Roku 1782. samemu tylko Bauhofferowi z inszego handlu od Wirmzera wydaney; nie może uyść podobney iak Bauhoffer krytyki; a nadto osobney nagany; że teraz używa Dokumentu tego, ktorego nie brał do obrony na Sądzie Exdywizorskim.

Zeby więc rozpoznać prawdę od fałszu, y obiaśnić się lepiey o tym: że od swoich spolnych kompanistow Bauhoffera y Stefaniego iest skrzywdzony Wirmzer, potrzebne są nad tym Uwagi: *Nayprzod* kwitacya R. 1782. od Wirmzera Bauhofferowi wydana y w Magistracie Wileńskim przyznana, czyli obeymuie pretensye wynikaiące z handlu do Roku 1776. 7br: 30. prowadzonego przez trzech Kompanistow, albo niezaymuie?— *Powtore* Do iakiey części Wirmzer był przypuszczony zysku, czy trzeciey, czyli też piątey? — *Potrzecie* Jaka Summa z Xiąg y Bilansow wypadać powinna na zysk Wirmzera? — *Poczwarte* Czyli właściwie był konwinkowany Bauhoffer na Sądzie Reskryptem wyznaczonym? — *Popiąte* Ile expensu prawnego opłacić powinni Bauhoffer y Stefani? —

§.

Kto tylko przed prawdą nie zamyka oczu, kazdy to przyzna: że kwitacya R. 1782. 9bra 13. wydana, tegoż Roku Dnia y Mca w Magistracie Wileńskim przyznana między Wirmzerem a Samym iednym Bauhofferem nastąpiona nieściąga się do handlu przez trzech kompanistow prowadzonego do R. 1776. 30. 7bra, lecz tylko uspokaia kwestye handlu

Powtornego prowadzonego od R. 1777. na iednym mieyscu w Litwie przez dwoch Kompanistow Wirmzera y Bauhoffera, o czym same wyrazy kwitacyi przekonywaią w następnym brzmieniu: „ Roch Wirmzer z iedney a Jerzy Bauhoffer z dru„giey strony &c. Iż co my po wyżey wyrażeni od Daty Ro„ku 1777. społeczny handel w Litwie rozpocząwszy, y Bi„lans w Roku 1779. Mca 9bra 27. Dnia sporządziwszy, do „tych czas lubośmy społecznie utrzymywali; iednak ponie„waż z przyczyn nam przewidzianych umyśliliśmy w tera„źnieyszym czasie ninieyszą uczynić separacyą. Przeto nie„tylko Bilans pierwiastkowy w powyższey Dacie wspomniony „w niektorych punktach dobrowolnie poprawiwszy, nowy „Bilans pod tąż Datą R. 1779. Mca 9bra 27. Dnia sporzą„dziliśmy, ale też ostateczny Bilans w Dacie R. 1782. Mca „9bra 13. Dnia do teraźnieyszey separacyi przysposobiwszy, „y one rękoma naszymi nawzaiem w sposobie rewersalnym „wydane podpisaliśmy, a zatym takowe oba Bilanse z han„dlu społecznego wynikłe, na wieczne czasy nawząiem za„approbowawszy, y za ważne być uznawaiąc, w następny spo„sob za włożeniem się Przyiacielskim między sobą uczynili„śmy wieczno trwałą ugodę y postanowienie &c. „ *a wreście czytać całą.*

Ci tedy dway Kompaniści Wirmzer z Bauhofferem prowadząc handel od R. 1777. do R. 1782. z tego tylko handlu pokwitowali się. A do tego powtornego handlu, że ani Stefani nie wchodził, ani też Massa pierwszego handlu w Bilans R. 1779. nie była wprowadzana, taż sama kwitacya zupełnie dowodzi. I gdyby ieszcze temu wyprzeczać usiłował Bauhoffer, tedy na przekonanie iego uporu, odwołuie się Wirmzer do Bilansu w R. 1779. przez obydwoch podpisanego, do ktorego naymnieysza cząstka z pierwszego handlu nie iest wprowadzona. Więc pierwszy handel nie wpływał do drugiego, zatym y kwitacya do pierwszego nie ściąga się handlu. *Widzieć Bilans R. 1779. Originalny.*

Powtore Żeby ta Kwitacya służyła na handel pierwszy potrzeba, gdyby do niey wchodził trzeci kompanista Stefani sam Imieniem swoim, albo żeby nadał moc przez udzielną Plenipotencyą Bauhofferowi do czynienia za siebie. Skoro Stefani nie wyrażony być spolnikiem w handlu powtornym y w kwitacyi, skoro Bauhoffer do czynienia za iego w rzeczy pierwszego handlu nie składa Plenipotencyi, więc ani mogł przyimować od Wirmzera, ani Wirmzerowi dawać kwitacyi z pierwszego handlu; Jakoż ona o pierwszym handlu nic nie wspomina.

Potrzecie Bilansu w Roku 1779, powtorny handel zamykaiącego nie podpisywał Stefani iako kompanista, ale iako świadek z drugim świadkiem Ignacym Szarfem. Ci zaś dway spolniey Wirmzer z Bauhofferem, podpisali go iako kompaniści; więc y z tego względu dostateczne upewnienie, iż massa pierwszego handlu w powtorny nie wchodziła.

Poczwarte Ze nawet część iakowa massy handlu pierwszego nie mogła wchodzić w handel powtorny y w początkowy iego Bilans R. 1779. ztąd przekonanie, iż ieszcze zupełnego rozrachunku nie było między trzema kompanista-
mi

mi wtym czasie; bo az kwitacyą swoią w R. 1781. Kwietnia 7. nastałą, Bauhoffer ze Stefanim wyrazili wykalkulowaną przez siebie Summę z pierwszego handlu dla Wirmzera przychodzącą podług ich opinii Złł: Ryń: 479. Graycar: 52.

Popiąte. W czasie Sądu Exdiwizorskiego odpowiadaiąc Stefani na pretensye Wirmzerow, sam wyznał, iż tylko do R. 1776. 7br: 30. spolny handel z Wirmserem utrzymywał, a zaś o dalszym handlu, żadney wzmianki, ani o kwitacyi z niego nie uczynił. Więc to wyznanie na Sądzie pierwszey Instancyi przez rownego spolnika, przekonywa, iż kwitacya R. 1782. do handlu pierwszego nie służy. A iako przez Bauhoffera źle iest użyta y niestosownie, tak przez Stefaniego w spolney explikacyi z Bauhofferem przeciwko zakazowi Art: 90. z ℞. 4. niewolnie iest wezwana. Gdyby albowiem ta kwitacya y służyła w teraźnieyszey kwestyi, niepowinien by iey używać Stefani, bo wyraźnie pomieniony Artykuł zabrania przez takie słowa: „ A tam przed Sądem, Naszym, albo Głownym „ więcey ku pomocy sobie nic brać y przykładać nie ma, tylko „ to, co było przed Sądem pierwszym, od ktorego appellował. „

Poszoste Ogolny wyraz w końcu tey kwitacyi, iż Osoby piszące się do niey ze wszystkich pretensyi na wzaiem siebie kwituią, nie ściąga zakwitowania pretensyi, nie zaiętych tym dokumentem; bo iak interessem było Wirmzera y Bauhoffera uspokoić spor z powtornego handlu wynikaiący, y iak o nim rzecz tylko była traktowana; tak ze wszystkich pretensyi tylko tego handlu powtornego Wirmzer z Bauhofferem pokwitowali się. A tak gdy ze wszystkich względow rzeczona kwitacya R. 1782. nie ściąga się do pierwszego handlu między trzema spolnikami będącego, przeto Bauhoffer y Stefani w pretensyach do siebie zastosowanych od Wirmżera z tegoż handlu, zasłonić się nie mogą od odpowiedzi.

Osobno gdy z kwitacyi nieraz rzeczoney 1782. szukaiąc dla siebie obrony Bauhoffer, wprowadził do Produktu punkt iey wcale do interessu teraźnieyszego nienależący; w ktorym wymieniono iest, iż on Summy Złł: Ryńskich 379. do wspolnego profitu, drugiego handlu wypadaiącey, a Złł: Ryń: 820. z właściwego Kapitału Wirmserowi ustąpił; a tak czyniąc dobrodzieystwo Wirmserowi, iakoby nie miał chęci tego pokrzywdzać, ktorego pomienionym darem wspomagał; właściwie tedy wypada w tym mieyscu odpowiedzieć na tę chlubną y bardziey do impressyi użytą explikacyą, że ta Summa chociaż wyrażona iest za ustąpioną przez Bauhoffera Wirmserowi, przecież nie bez interessu to uczynił Bauhoffer, y nie bez swoiego zysku, o czym z teyże kwitacyi upewnić się można, y to z niey wiedzieć potrzeba.

Gdy sporządzali Bilans ostateczny w Roku 1782. z handlu powtornego Bauhoffer z Wirmserem, y do zakwitowania siebie przystępowali, w tenczas pokazało się z obrachunku, że ich handel powtorny winien był opłacić w Kraiu y nawet w samym Mieście Wilnie długu Złł: Ryńs: 4,997. Grayc: 30. także iż pozyskać potrzeba było od rożnych dłużnikow pewnych y niepewnych, ktorzy handlowi zawinili Summę Złł: Ryńs: 5,226. Grayc: 52½. iak okazuie Bilans R. 1782. co więc

A 2 handel

handel był winien, to zaraz uspokoić potrzeba było; kto zaś był dłużny handlowi, od tego pozyskać inaczey niemożna było, iak z poniesieniem na Proceder Expensu. Wirmser że na siebie przyiął obowiązek opłacenia długu z handlu należącego, a za długi do handlu winne ieszcze pozyskiwać się maiące y przychodzące na część Bauhoffera, wydał iemuż Wexle na Czer: Złł: 1,079. ktorą Summę w terminie opłacił; w Rekompensę więc ponieść się mogących strat w pozyskiwaniu długow, procentu utraty y za fatygę, odstąpił wymienioney Summy powyżey 379. y osobno 820. Złł. Ryńs: o czym przyświadcza taż kwitacya od słow: „ A naybardziey bacząc to, „ że tenże JPan Roch Wirmser tak wszystkie długi do win„ dykowania do swoiego Aktorstwa y na siebie przyiął, to „ iest Debita Activa, iako też y opłacić generali titulo bez „ excepcyi wszystkie długi do handlu społecznego stosuią„ ce się, idque Debita Passiva, y Sam właściwą staranno„ ścią iako właściciel zaspokoić to wszystko zobowiązał się, „ przeto ia w nadgrodę tych wszystkich czynności, nie tyl„ ko według Bilansow Summy 379. Zł: Ryń: &c. odstępuię &c. *Widzieć Bilans ostateczny R. 1782. z powtornego handlu.*

Z uwagi więc na kwitacyą opisuiącą przyczyny dla ktorych Bauhoffer Wirmserowi odstąpił pomienioney Summy, nie należało Bauhofferowi mowić inaczey nad brzmienie Dokumentu, y chlubić się z tym dobrodzieystwem, iakim niewspomagał Wirmsera, ale owszem na nim korzystał. A ztąd brać miarę potrzeba, że gdy poważa się mowić inaczey przeciwko wyrazom Dokumentu przyznanego, iak można iemu zawierzać w tym wszystkim; czego Dokumenta przyznane nie obeymuią. Jle że każdy krok Bauhoffera był daleki od prawdy, zachowania słuszności, przestępuiący Opisy Konwencyi Frankfurtskiey, o czym przekonywać się z następuiącego punktu, biorąc w uwagę do iakiey części handlu był przypuszczony Wirmser przez Konwencyą Frankfurtską.

§.

Konwencya Frankfurtska R. 1771. Julij 16. że w rożnych częściach zysku wszystkich trzech spolnikow handlu postawiła, że ieden nad drugiego nic więcey zysku z handlu pretendować niepowinien, ani żadnego czynić ieden pod drugim podeyścią; przekonywaią wyrazy iey w punkcie 8mym, *ktorą w tym mieyscu przypomnieć dla pewnieyszego przeświadczenia się.*

Przecież Bauhoffer pomimo silne tey Konwencyi ostrzeżenia, uczynił podstęp pod Wirmserem; uzyskał od niego kartkę w czasie Jarmarku Zelwiańskiego zmnieyszaiącą rowną proporcyą zysku, a to wtenczas, kiedy o tey Konwencyi w Frankfurcie nastałey ieszcze Wirmser niewiedział.

Podstęp więc iest pierwszy w uzyskaniu kartki od Wirmsera, y niezachowanie Konwencyi, a ztąd nierzetelne obeyście się Bauhoffera z rownym kompanistą; podstęp znowu drugi w teraźnieyszey iego Explikacyi, gdy usiłuie wmowić,

że

że Wirmser wiedział o Konwencyi w Frankfurcie postanowioney, kiedy Jego podpis na tey Konwencyi nayduie się, ktora ma pierwszą Datę dnia 16. Julij od karty w dniu 20. Augusta przez Wirmsera wydaney Bauhofferowi.

Ze nie wiedział o Konwencyi Frankfurtskiey Wirmser, że w czasie iey (stanowienia nienaydował się w Frankfurcie ze Stefaniemi, że iey tam niepodpisywał, podaie na tym punkt do Juramentu Wirmser, iak iuż y w Produkcie oświadczył, wszakże ieżliby temu wyprzeczać ieszcze zdawali się Bauhoffer y Stefani, a koniecznie wmawiać, że Wirmser był przytomnym w Frankfurcie w czasie czynienia Konwencyi; puszcza obydwoch Stefaniego y Bauhoffera na odwod przez Jurament w tych punktach: Że na dniu 16. Julij w czasie postanowienia Konwencyi w Frankfurcie naydował się razem ze Stefaniemi Wirmser; że tę Konwencyą podpisywał, że w tym Oryginale iaki dzisiay na Sądzie prezentuie się, ią oglądał y czytał. A gdy na tym przysięgną, wtenczas gotow Wirmser odstąpić od iey Opisu, przypuszczaiącego do trzeciey części zysku przychodzącego z handlu, a przestać na części Piątey.

Wszakże choć Bauhoffer y Stefani wmawiaią: że Wirmser wiedział o Konwencyi w czasie wydawania kartki Bauhofferowi; iednakże spodziewa się Wirmser, że na punktach podanych do odwodu Juramentem niezaprzysięgną; bo on w Frankfurcie w czasie stanowienia Konwencyi nienaydował się, ale tu w Kraiu handel prowadził; bo daleko poźniey po Jarmarku Zelwiańskim o wyrazach Konwencyi przypuszczaiącey iego do trzeciey części zysku dowiedział się, zatym przestać należy na wyrazach Konwencyi, y Wirmsera uznać za spolnika trzeciey części; ā kartkę przez Bauhoffera podeyściem uzyskaną znikczemnić, ktorey nieważność z tych ieszcze przyczyn dowodzi się.

Ze niewyraza w niey Wirmser, iż opisu Konwencyi Frankfurtskiey odstępuie; zatym iakiego Dokumentu sobie służącego on niewyrzekł się, od takiego usunionym teraz być niemoże. Ze ta kartka niewyraza komu iest wydana, y dla kogo zysk odstąpiony, zatym Bauhoffer y Stefani o zysk odstąpiony domagać się niemogą.

Ze gdyby dobrowolnie y pod wiadomością o Konwencyi Frankfurtskiey była czyniona, y usuwała Dokument Konwencyiny, potrzeba aby Ci wszyscy Interessanci do niey podpisali się, ktorzy Konwencyą Frankfurtską podpisywali, to iest: Kupce Zagraniczni; bo ich interessem było utrzymać Wirmsera w Kompanii przy rowney części zysku y straty, dla pewnieyszego pozyskania należących długow z massy handlu; gdy więc po mimo ich chęć, zmnieyszałby się zysk dla Wirmsera, zmnieyszałaby przeto dla nich pewność satysfakcyi. W ostatku że bez żadnego Pieczętarza y świadka iest wydana, w Zelwie, do ktorey po mimo wiadomość Wirmsera Jan Stefani podpisał się, y Datę iakoby w Wilnie była postanowiona; wyraził; Wszystkie bowiem Dokumenta w Prowincyi Litewskiey stanowiące się, chociaż bez przepisaney formy, ale w przyzwoitey solenności Prawem postanowioney mianowicie

Art: 1. 2. y 7. z ℞. 7. maią być zawierane, bo od tego pewność y ważność Dokumentu zależy; Inaczey postanowiony Dokument staie się nieważnym y nic nie znaczącym. Zatym y ta kartka bez przyzwoitey solenności sprawiona, a podeyściem przez Bauhoffera uzyskana, za nieważną uznana być powinna, a Wirmzer za spolnika trzeciey części zysku podług konwencyi Frankfurtskiey ma być decyzyą Sądową utrzymany.

Dopiero zaś weyrzeć czyli przez Bauhoffera y Stefaniego Część trzecia zysku z handlu do R. 1776. prowadzonego była oddana Wirmzerowi, albo nie; Czyli teraźnieysza explikacya tych dwoch Kompanistow iest rzetelna, albo odstępna od własnychże Bilansow Xiąg y dalszych dowodow przez nich złożonych; A zatym z kombinacyi tych dowodow, Jaka istotnie Summa wypadać powinna na zysk Wirmzera.

§.

Chcąc się usprawiedliwić Bauhoffer y Stefani, że nic winnymi nie są Wirmzerowi, podali kalkulacyą w Produkcie swoim z dwoch Xiąg, iedney pod nazwiskiem Haubt-Buch, drugiey pod nazwiskiem Journal, z ktorych wylikwidowali, że część piąta zysku doszła rąk Wirmzera.

Konwencya Frankfurtska iak się powyżey dowiodło, gdy w trzeciey części zysku po między dwoma spolnikami postanowiła Wirmsera, z pierwszego na to względu, kalkulacya pomienionych Xiąg, stanowiąca iego tylko w piątey części, iest zawodną y niewymierzaiącą przyzwoitey należytości Wirmserowi.

Wszakże po mimo tę niesprawiedliwość, cały rachunek tych Xiąg iest zawodny y one do explikacyi być nie powinny za ważne uznawane, a to z tych przyczyn: Xięgi handlowe maiące pokazywać zysk y stratę z Handlu kompanii, powinne być podpisane przez Kompanistow, powinne zachowywać zgodność między sobą, y rzetelne wprowadzanie wszystkich przychodow y rozchodów handlowych, powinne mieć Bilanse; zaczynaiącego się handlu Bilans ieden, y kończącego się Bilans drugi, iaki iest zwyczay między Kupcami w kompanii handluiącemi, iuż to dla regularnego utrzymywania handlu, okazania pewnego zysku, y z iakich Artykułow, iuż też dla przeświadczenia, że ieden nad drugiego więcey z massy handlowey nie partycypował.

Tym dwom Xięgom zbywa na tym wszystkim, coby ie mogło czynić ważnemi do uczynienia dowodu na zarżuty Wirmzera. Bo *nayprzod* nie są podpisane przez kompanistow, *Powtore* niemaią przychodu y roschodu szczegulnego. *Potrzecie* Same w sobie są niezgodne, mianowicie w wyrażaniu Kapitału Bauhofera y Stefaniego w kilku mieyscach, a zawsze rożnego, chociaż raz pryniesiony w Massę handlu kapitał iednostayny być powinien do obrachunku ostatecznego czyli separacyi, co się tak dowodzi.

Bilans R. 1770. przez Wirmzera przyniesiony, konnotowany, od Sędziow Exdywizorskich, pokazuie Kapitał Bauhoffera do Massy Handlu przyniesiony Złł: Ryńskish 3959. Graycarow

carow 13. A w pomienionych Xiążkach, w pierwszey pod nazwiskiem Journal, wyrażony iest na Kar: 1. Kapitał Bauhoffera Złł: Ryń: 6,000. na Kar: 53. Złł: Ryń: 11,467. Gray: 31½.

Tenże Bilans Roku 1773. wyraża Kapitał Żony Xawerego Stefaniego 20,302. A pomieniona Xiążka Journal na teyże karcie pierwszy Kapitał Xawerego Stefaniego wyraża Złł: Ryń: 19,962. Grayc. 47¼ na Kar: 53. tegoż Kapitału Złł: Ryń: 25,608: gray: 58½.

Toż samo w Xiędze Haubtbuch na Karcie 1. iak y w Journalu Kapitały obydwoch wyrażone, na Kar: 2. Kapitał Stefaniego 28,319. grayc, 1. y ⅛ monety Ryń: Na Kar: 3. Kapitał Bauhoffera Złł: Ryń: 14,356. gray: 14. Co podobnie powtorzono na Kar: 42.

Ta więc niezgodność Kapitałow przeciwko pierwszemu Bilansowi R. 1770. usuwa pomienione Xiążki od czynienia z nich dowodu y pokazuie niewierność. *Widzieć Bilans R. 1770. u Stefaniego Oryginalnie nayduiący się y zaprzysiężony oraz pomienione Xiążki.*

Druga niezgodność tych Xiąg, gdy do kalkulacyi przychodzącego zysku do Roku 1773. na Schedę Wirmzera Summę za zasługi iego dawnieysze, o ktorey karta w Produkcie złożona zaświadcza, iż Bauhoffer y Stefani zostali dłużni Złł: Ryń: 531. Gray: 32. w Xiędze Haubt-Buch na karcie 3. zmnieyszono do Złł: Ryń: 419. Gray: 32. Zkąd się dowodzi, że Xięgi te, były tylko formowane do własnego pożytku Bauhoffera y Stefaniego, a na krzywdę Wirmzera; y że nierzetelnie były pisane, tylko do potrzeby tych dwoch kompanistow, kiedy poważono się wprowadzić inszą summę w Xięgę przeciwko własnoręcznemu dokumentowi Bauhoffera y Stefaniego. *Widzieć Kartę w Produkcie złożoną na zasługi Wirmzerowi wydaną y Xięgę Haubt-Buch na Kar: 3. stronicy drugiey.*

Summa z tey kalkulacyi na część Wirmzera wyrachowana Złł: Ryń: 693. Gray: 23. po uczynionych detrunkatach, że tylko w tey ilości Wirmzerowi przychodzić powinna, kazali ci wierzyć kompaniści, czyniąc ten obrachunek bez przytomności Wirmzera; Wszakże i tey Summy iemu nie oddali, ale w handiu ią zostawiwszy do dalszego porachunku przez siebie czynionego w Roku 1776. dołączyli.

I tak iuż w R. 1776. pisząc obrachunek na kar. 44. umnieyszoną w pierwszym rachunku Summę za zasługi w sposob bonifikacyi doliczono in Quantitate Złł: Ryń: 111. Gray: 59. I z tego obrachunku bez przytomności Wirmzera czynionego, kazano znowu wierzyć, że z całkowitego handlu tylko na część iego wypada Złł: Ryń: 1454. Gray: 36. ale podobnie y tey Summy po uczynionym takowym obrachunku pomienieni Kompaniści Wirmzerowi nie oddali. Ktorą to Snmmę u siebie zatrzymawszy, poźniey w R. 1781. Dnia 7. Aprila obrachowywaiąc się między sobą tylko Stefani z Bauhofferem, y wzaiemnie kwituiąc się, wyrazili w kwitacyi, że Wirmzerowi każdy z nich opłacić powinien po Złł: 497. Gray: 52½. chociaż dzieląc tę Summę Złł: Ryń: 1454. Gray: 36. na dwie części, wypadałoby na każdego z nich po Złł: Ryń: 727, Gray: 18.

 Więc

Więc ta trzecia niezgodność Xięgi Haubt-Buch z Dokumentem ichże własnym, pokazuie kalkulacyą niepewną y nawet explikacyą Produktową nieusprawiedliwioną, dla iakiey przyczyny ta Summa zmieyszyła się w czasie Dokumentu kwitacyinego, chociaż niczym nie była bonifikowana do Daty pomienioney kwitacyi y do czasu teraźnieyszego. *Dla większego przekomania y skonbinowania rzeczy donoszącey się, widzieć pomienioną kwitacyą Roku* 1781. *Dnia* 7. *Apryla y Xięgę Haubt-Buch na karcie* 44.

Podali wprawdzie teraz explikacyą przez Produkt Stefani y Bauhoffer, że wypadaiące z kwitacyi między niemi tylko postanowioney w R. 1781. Złł. Ryń. 497. dla Wirmzera, uspokoili takim sposobem: To iest iakoby od Stefaniego w Roku 1777. y 1778. miał wybrać Wirmzer Złł; Ryń: 458. Gray: $50\frac{3}{4}$. chociaż na to nie złożono żadnego obrachunku, y chociaż taka kalkulacya Stefaniego pokazywałaby większą Summę nad należącą od niego w połowie Wirmzerowi podług Xięgi Haubt-Buch; bo złączywszy Summę iakoby przez niego zaspokoioną przed kwitacyą Złł: Ryń: 458. gray: $50\frac{3}{4}$ z Summą w kwitacyi wyrażoną, wynosiłaby Quantitas Złł: Ryń: 955. Gray: $50\frac{3}{4}$. Przecięż podług ich kalkulacyi Xięgi Haubt-Buch tylko na Stefaniego przypadałoby w połowie opłacić Wirmzerowi Złł: Ryń: 727. Gray: 18. Więc z takiey kombinacyi pokazuie się explikacya Stefaniego zawodna, a nawet ieszcze uczyniona przeciwko pierwszey explikacyi na Sądzie Exdywizorskim, *Czytać do tego punktu Prolog Dekretu Exdiwizorskiego, iak tłomaczy się Stefani na zarzuty Wirmzera.*

Podobnież Bauhoffer podał Produktem, że należytość Wirmserowi iuż nie podług Xiążki Haubt-Buch Złł: Ryńs: 727. Grayc: 18. Ale podług kwitacyi R. 1781. Złł: Ryń: 497. Grayc: 52. iakoby zaspokoiona była Wirmserowi potrąceniem Expensu na Edukacyą Corki Wirmsera wydanego Złł: Ryń: 535. do czego ieszcze użył kwitacyi R. 1782. z powtornego handlu postanowioney.

W tey Bauhoffera Explikacyi potrzeba uważać, iak sam się on plącze? ieżeli podług Xiążki Haubt-Buch należało Wirmserowi w połowie przez Bauhoffera zaspokoić Złł: Ryń: 727. Grayc: 18. więc potrąceniem Expensu na Corkę Wirmsera Złł: Ryń: 535. nieuspokoił zupełnie tegoż Wirmsera Bauhoffer. Jeżeli zaś podług kwitacyi R. 1781. należało tylko wypłacić Wirmserowi Złl: Ryń. 479. więc potrąceniem Expensu za Edukacyą Corki Złł: Ryń: 535. miałby sobie ieszcze dłużnego Wirmsera, y zapewne gdyby taki obrot był uspokaiania między niemi pretensyow, nieodstąpiłby Bauhoffer przewyższaiącey ilości.

Potrzeba zatym uważać wywiązuiącą się prawdę, że Ci Kompaniści Wirmserowi do tych czas z sześcioletniego handlu nic nie dali; kiedy sztukaiąc swoią explikacyą zawsze pokazuią się niezgodnie mowiącemi przez własne swoie Xięgi y Dokumenta.

Policzony przez Bauhoffera Expens na Edukacyą Corki Wirmsera, że niepowinien wchodzić do pretensyi handlu pierwszego, obiaśnia to Wirmser, iż takowy Expens był w czasie po-

wtor-

wtornego handlu. Jlość zaś tego Expensu nie iest pokazana przez szczegulność Regestrem Bauhoffera, Pretensye wzaiemne w czasie powtornego handlu będące, że skończyła kwitacya między Wirmserem a Bauhofferem nastała w R. 1782. z niey dowod pewny. Wszakże gdyby naruszaiąc tę kwitacyą, chciał mieć sobie nadgrodzony Expens Bauhoffer, y kiedy to przeciwko Dokumentowi Przyznanemu uchodzić może, Wirmserowie nieunikną powrocić sprawiedliwego Expensu, iaki okazany będzie szczegulnie Regestrem, y na czym Bauhoffer zaprzysięże; Ponieważ inaczey powątpiwaią, gdyby taka ilość Jego wynosić miała, iak w Produkcie wyrażono. Pierwiey gdy kwitowali się wzaiemnie z powtornego handlu w R. 1782. gdy rzecz szła wzaiemnym umarzaniem pretensyow w czasie tego handlu będących, niewglądali w szczegulność wydatku; teraz zaś okazuią, iż nie wszystek Expens na Edukacyą Corki Wirmserow zastępował Bauhoffer, ale y sami Wirmserowie w niektorych artykułach wydatek uspokaiali. *Ku dowodowi składaią Zaświadczenie od Madame, ile Jey zapłacili za nieiaki czas Edukacyi.*

W konkluzyi więc wypada, że pomienionym Expensem niemogła się uspokoić pretensya pierwszego handlu, y że w obowiązku iest Bauhoffer spolnie ze Stefanim do uczynienia przyzwoitey nadgrody w tym wszystkim, w czym tylko Wirmsera skrzywdzili.

Czwarta niezgodność Xięgi Haubt Buch y Journal. na Kar: 51. Xięgi Journal położono Expensu na Suknie do R. 1773. dla Stefaniego Złł: Ryń: 2,710. Gr: 2¾. Także podobnego Expensa dla Bauhoffera położono Złł: Ryń: 2,888 Gr: 42½. Osobno w teyże Xiędze na Kar: 97. położono podobnego Expensu do R. 1776. dla Stefaniego Złł: Ryń: 4,724. Gr: 19½. Dla Bauhoffera Złł: Ryń: 3,444. Gr: 59½. a na Kar: 106. dla Stefaniego Złł: Ryń: 5,494. Gr: 32½. dla Bauhoffera Złł: Ryń: 2,771. Gr: 25½.

W Xiędze zaś Haubt Buch na Kar: 43. tenże Expens na Suknie dla Stefaniego położono do R. 1773. na Kar: 43. Złł: Ryń: 4,724. Gr: 19½. do R. 76. Złł: Ryń: 5,494. Gr: 32½. Już tedy w Xiędze Haubt Buch opuszczono Złł: Ryń: 2.710. Gr: 2¾. Expensu Stefaniego.

W teyże Xiędze Haubt Buch dla Bauhoffera tegoż Expensu y na teyże karcie położono do R. 1773. Złł. Ryń: 3,444. Gray: 59½. do R. zaś 1776. położono Złł: Ryń: 2,771. Gray: 25½. Więc tu opuszczono Expens dla tegoż Bauhoffera w Xiędze Journal na Kar: 51. nayduiący się Złł: Ryń: 2,888. Gray: 42½. *Widzieć obydwie Xięgi na pomienionych Kartach,* a kombinuiąc ich niezgodność między sobą, uważać, iż Ci Kompaniści starali się swoy Expens zawsze zmnieyszać y zataiać.

Nadto czyniąc obrachunek między sobą Bauhofer ze Stefanim w R. 1781. y sporządzaiąc Bilans, w Generalnym swoim Bilansie wyrazili pod tytułem *Credit* w wierszu 4tym rachunki JPP. Kompanistow Złł: Pol: 55,071. w Osobnym zaś Bilansie szczegulnym na conto Stefaniego w tymże R. 1781. sporządzonym; Expensu na Suknie od R. 1770. do R. 1776. położono Złł: Pol: 29,736. *Widzieć te obydwa Bilan-*

se w Kopiach przez Bauhofera komportowanych maiących na sobie Datę R. 1781. Aprila 6.

Z ktorych Bilansow to dowodzi się: że Summy w nich wyrażone na Expens są rożne od Summ położonych w Xięgach Haubt Buch y Journal, zatym z powodu takich niezgodności, pomienione Xięgi iako fałszywe do explikacyi niemogą być przyimowane, y zawierzać im nienależy.

Gdyby szli w rzetelnym tłumaczeniu się Bauhoffer y Stefani, złożyliby przed Sądem Xięgę pod tytułem *Conto Cassa*, ktora była w pomienionym handlu, a ktora zamyka w sobie przychod y roschod Handlowy rzetelnie zapisywany, bo do niey co tydzień wprowadzaią się Przychody y Rozchody. Xięga takowa w Wilnie była zapisywana przez Jochera gdy był Czeladnikiem, a w Warszawie przez samego Bauhoffera, Labadego y inszych Czeladnikow. Gdyby zaś ukryli prawdę, niekomportowali takowey Xięgi, choć ią byli powinni komportować, mianowicie teraz zaskutecznić ten obowiązek należało Bauhofferowi. Niech tu nieodzywa się Bauhoffer, że wierność komportacyi zaprzysiągł, zatym że nad komportowane Xięgi więcey domagać się od niego nie można, ani mu wyrzucać niewierności komportacyi, bo iuż iest postrzeżony w fałszywym zaprzysiężeniu y komportowaniu; kiedy po dopełnioney komportacyi y przysiędze na niey, sam przyniosł rożne karty do tegoż handlu pierwszego ściągaiące się, a przez niego pierwey w czasie komportacyi niezłożone.

Jeszcze własny Dokument między Bauhofferem a Stefanim w R. 1776. Dnia 28. Pazdziernika sporządzony, tegoż Roku Dnia 7. Grudnia w Magistracie Warszawskim roborowany, punkta Separacyi handlu w sobie zamykaiący, obwinia tegoż Bauhoffera o niewierność komportacyi, to iest: że niezłożył Jnwentarza R. 1776. y Bilansu Rękami Przyiacioł przy sporządzeniu ich R. 1776. w czasie Separacyi podpisanych; o ktorych to Munimentach takowy Dokument wspomina, mianowicie: o Jnwentarzu w punkcie 2gim, a o Bilansie w punkcie 7mym. *Dla przekonania się czytać ten Dokument czyli punkta Separacyine R. 1776.*

Wiernieyszy nieco Stefani złożył Kopią w czasie Sądu Exdywizorskiego Jnwentarza R. 1776. czyli Xiążki Socyalney, iak ią w Produkcie Wirmser nazywał, ręką tegoż Stefaniego pisaney, ktora to Kopia nieco porządniey spisaną massę handlową przy Separacyi będącą y Bilans w sobie zamyka, na tey więc przestaiąc Xiędze Wirmser y podług niey przychodzącego dla siebie zysku dopominaiąc się, pokazał Produktem przez szczegulność, z iakich Artykułow Summa do ogulnego wszystkich trzech Kompanistow zysku przychodzić powinna. Przeciwko tey Xiędze Bauhoffer y Stefani nic mowić nie mogą, bo o niey wspomina Dokument ich własny R. 1776. powyżey złożony, y ona iest pisana ręką Stefaniego; chociaż y w niey niektore wady nierzetelności znayduią się; gdyby iednak mogł swego doyść ten nieszczęśliwy Kompanista Wirmser, nieprzywiązuie się do bardzo ścisłego kalkulowania swoich wspolnikow, ale chce zaprzestać

na

na tym, co pewnieysze dla Sądu y dla niego przekonanien uczynić może.

Dla iakich zaś przyczyn do dwoch nayszczegulniey przywiązuie się Munimentow Wirmzer, to iest do Bilansu R. 1770. y tey Xięgi Socyalney czyli Inwentarza R. 1 76. maiącey w sobie Bilans, to podaię obiaśnienie: Ze każdy handel dwa zamykaią Bilanse, przy założeniu handlu początkowy, y przy zakończeniu Separacyiny. Tak Separacyą czyniąc Jan Stefani czyli z handlu od kompanii ustępuiąc, sporządził w R. 1770. Inwentarz całey massy przez wszystkich Kompanistow do owego czasu handel prowadzących podpisany, *ktory widzieć*. sporządził Bilans przez wszystkich w R. 1770. zaprzysiężony.

Tak postępowali Bauhoffer z Wirmzerem prowadząc osobny handel powtorny od R. 1777. Ze sporządzili na początku Bilans w R. 1779. y przy separacyi w R. 1782. przez siebie iako dwoch kompanistow podpisane, przy uproszonych świadkach.

Szli tym torem Bauhoffer y Stefani, sporządzili Inwentarz y Bilans przy separacyi w R. 1776. w obecności przyiacioł, o czym zaświadczaią punkta separacyine powyżey złożone, ale ten Inwentarz Roku 1776 ledwo w tey kopii, iaką Wirmzer przynosi, może prezentować się na Sądzie, bo same Oryginały przez Bauhoffera potaione.

Z tey kopii Inwentarza czyli Xiążki Socyalney, nim powtorzyć przyidzie Wirmzerowi kalkulacyą Summ do ogulnego zysku wchodzących, upatruie on potrzebę pierwey w tym obiaśnić, coby Stefani y Bauhoffer na zmieyszenie Summy zyskowey zarzucić mogli.

Dwa są Bilanse w tey Xiążce Socyalney czyli Inwentarzu 1776. R. pierwszy przekreślony, w ktorym położono zysku ogulnego od Roku 1770 do Roku 1776. Złł. Ryńs: 16146. gray: 21¾. Drugi nieprekreślony, w ktorym także położono zysku ogulnego Złł. Ryń: 13,625. gray: 23¼. Dla czego tedy zmnieyszona pokazuie się w tym drugim Bilansie Summa zyskowa, chociaż z iedney massy handlu ciągnięta, odkrywa taiemnicę Wirmzer.

W pierwszym Bilansie przekryślonym położono długu dawnego czyli Diversæ Rażion Złł: Ryńskich 13,452. graycar: 40. w Drugim Bilansie nieprzekryślonym tegoż długu dawnego czyli Diversæ Rażion położono Złł: Ryńs: 10,951. gray: 41½. Wszakże same długi szczegulnie specyfikawane w teyże Xiążce wynoszą Summę tak iak w pierwszym Bilansie Złł: Ryńs: 13,452 gray: 40. z ktorych pod tąż szczegulną specyfikacyą odtrącono z długu Rzewuskiego dla Szarfa Złł: Poll: 10,083. gr: 27½. Ta więc odtrącona Summa z długu Rzewuskiego wynosi Złł: Ryń: 2521. ktore dołączone do 10,981. Złł: Ryń: gray: 41½. w nieprzekreślonym Bilansie wyrażonych, wynoszą Summę długu dawnego czyli Diversæ Rażion Złł: Ryń: 13,452. Gray: 40. Odtrącać zaś nie należało tych Złł: Poll: 10,083. gr: 27½. dla Szarfa ex Debitis Activis, kiedy dla tegoż Szaffa położono długu in Debitis Passivis Złł: Poll: 19,500. bo takim sposobem odtrącaiąc długu Rzewuskiego te 10,083. dwa razy ta Summa byłaby płacona z massy handlu Szarfowi.

 Prze-

Przeto po obiaśnieniu takowym, Summa ogulnego zysku powinna być policzona taka, iak iest wyrażona w Bilansie przekreślonym, y iak w Produkcie podana, to iest Złł: Ryń: 16,146. gray: 21¾.

Powtore Gdyby powiększać chcieli Bauhoffer ze Stefanim opłacone długi za Granicą nad złożoną przez Wirmzera Tabellę w Produkcie, konnotowaną przez Exdiwizorow, w Kopii na tamtym Sądzie będącą; tedy ku przeświadczeniu że nie większą Summę opłacali, iak Tabellą specyfikowaną Złł. Ryń: 50,231. gray: 15. własnyż dokument z komportacyi Bauhoffera specyfikuiący tych samych Kupcow, iakich zamyka Tabella, powinien być wzięty, a Kombinacya iego z Tabellą o pewności doniesienia Wirmsera, przekona, *ktory iest w Dacie R. 1776. dnia 23. 8bra.*

Potrzecie Ze Summę zyskową Bauhoffer y Stefani nie brali tylko Debitis activis, iak w Produkcie wyrażaią, ale dzielili się towarami, gotowemi Summami: to poświadczaią ich Bilanse R. 1781. dnia 6. Kwietnia sporządzone, ieden ogulny całey Massy do działu wziętey przez tych dwoch Kompanistow, drugi szczegulny, ile dostało się z działu Xaweremu Stefaniemu; *Widzieć te oba Bilanse w kopiach komportowane przez Bauhoffera R. 1781. Apr. 6.*

Poczwarte, Ze przy Separacyi nie był w R. 1776. Wirmser, kiedy punkta Separacyine Bauhoffer y Stefani układali, y że oni podług swego upodobania profit dla niego wypadać mogący z Massy Kapitału do pozyskania in Debitis activis przeznaczywszy, na windykacyą tych Debitow 25. Procentow do ustąpienia przez Wirmsera oznaczyli, przyświadczaią o tym punkta Separacyine powyżey złożone R. 1776. dnia 28. Października, z ktorych przeświadczać się należy, iż rozbieraiąc podług swego upodobania Massę handlową, dla Wirmsera niezachowali proporcyi przyzwoitey, lecz podług przywidzenia oznaczali.

Przystępuie zatym Wirmser do wykalkulowania całego zysku po krotce, takim porządkiem, iak go kalkulował w Produkcie, żeby rowna proporcya dla niego była zachowana, iako rownego w trzeciey części Kompanisty.

1mo. Zysku z Inwentarza 1776. Złł: R. 16,146. Gr: 21¾.

2do. Przewyżki nad Kapitał Zony Xawerego Stefaniego Złł: Ryńs. - - - - - - 1,383. Gr: 34.

3tio. Przewyżki nad Kapitał Bauhoffera Złł: R. 4,864. 14.

4to. Położony na Wirmserze dług niewłaściwie, o czym obszerna Explikacya w Produkcie Złł: R. - 785. Gr: 36.

5to. Powiększona Summa nad opłacone długi za Granicą Złł: Ryńs: - - - - - - - 10,876.

6to. Z niezgodności dwoch Bilansow w teyże Xiążce Socyalney Złł: - - - - - - - 2,521.

7mo. Z rabbatu zysku przez Kupcow Zagranicznych odstąpionego, lubo położono w Produkcie Złł: R. 10,500. iednakże z komportowanego Dokumentu R. 1772. pod tytułem Kontrakt Rabbat 25. Procentow odstępuiącego y z Xiążki Journal na Kar: 51. przez samychże Stefaniego y Bauhoffera większa Summa iest położona; zaczym do tych dowodow stosu-

stosuiąc się *ktore widzieć potrzeba* Wirmser kładnie Złł: Ryńskich. - - - - - - - 10,758. Gr: 32.

Gdy w dalszych rodzaiach pretensyi na zapytanie Wirmsera niedali Explikacyi Bauhoffer y Stefani; przeto Wirmser do ogulnego zysku liczyć się powinne Summy z Artykułow w Produkcie wyrażonych podług powziętey wiadomości z komportowanych Dokumentow kładnie takim porządkiem iak w Produkcie.

1mo. Z długow za przepadłe wyrażonych w Xiędze Socyalney czyli Jnwentarzu, gdy Stefani od Chmielskiey Złł: Poll: 247. a od Bobrowskiego Złł: Pol: 202. gr: 5. pozyskał, y Bauhoffer podobnież na swoią część przyięte długi za przepadłe rozumiane mogł pozyskiwać, a obydwa nieokazuią ilości pozyskaney Summy, przeto Wirmser do podziału w zysk ogulny wszystkie długi przepadłe kładnie, a oświadczasię przyiąć w trzeciey części karty pozostaiące ieszcze do pozyskania, Złł: Ryń: - - 6,536. Gr: 3.

2do. Z długow Kraiowych pod tytułem Debita Passiva opłacounych przed Separacyą handlu Heberlemu przez Bauhoffera na czym Wirmser podaie Jurament, a zatym niesłusznie w czasie Separacyi zasług ieszcze do zapłacenia położonych odtrącić należy Złł: Ryń: 972. Także Kappamaiowi za wino iako Expens tylko Stefaniego y Bauhoffera Złł: Ryń: - - - - - - - - 309. Gr: 30.

3tio. Expens na zapłacenie Mamce Stefaniego Złł: Ryńskich. - - - - - - - 26. Gr: 49.

4to. Ponieważ z Massy handlu wszyscy Kompaniści rowno expensować powinni, a Bauhoffer y Stefani więcey nad Wirmsera expensowali, y tego expensu w Jnwentarz czyli Xiążkę Socyalną niewprowadzili; Expens zaś Wirmsera na Suknie y dalsze potrzeby Bilansem pod literą C. z części iego zysku detrunkowali; przeto Wirmser dla porownania expensu wszystkich Kompanistow, a potym z ogulnego zysku proporcyą rowną odtrącenia, tak swoy expens, iako też swoich Kompanistow kładnie w Massę zyskową, to iest: expensu Wirmsera podług Bilansu pod literą C. y podług własnego Jego Regestru sub Nro: 20. Złł: R. 2,805. Gr: 37⅞

Expensu Stefaniego y Bauhoffera położonego razem w Bilansie ogulnym R. 1781. nayduie się Złł: Pol; 55,071. z tego na część Stefaniego drugim Bilasem szczegulnym pod tymże R. 1781 położono expensu Złł: Poll: 29,736. ktor. Summę redukuiąc na Złote Ryńskie czyni Złł: R. 7,434⅜

Te zaś Złł: Pol: 29,736. expensu Stefaniego odciągnąwszy od Złł: Pol, 55,071. wypada Expensu na część Bauhoffera Złł: Pol: 25,335. a na Ryńskie zredukowanych czyni Złł: R. - - - - - - - 6,333. Gr: 45.

Do czego widzieć pomienione Bilanse pod R. 1781. *Aprila 6. w Kopiach.*

Nota Expens Bauhoffera y Stefaniego z Xiążki Haubt Buch y Journal lubo pokazuie się większy nad Summę w tych Bilansach nayduiącą się; iednakże gdy powyżey dowiodł tych Xiąg niezgodność z sobą Wirmser, w pisanym expensie y dalszych rodzaiach, dla tego zaprzestaie iuż na świadectwie Bi-

lansow, a tę Summę większą w Xięgach Haubt Buch y Journal nayduiącąsię oddaie na Sumnienie swoich Kompanistow y korzyść.

Maiąc Wirmser z Listu Stefaniego pisanego z Warszawy do Wilna R. 1775. Januar: 15. wiadomość, że do takowey Daty w przeciągu 16. Miesięcy na kuchnią Stefaniego y Bauhoffera wyexpensowano Złł: Poll: 34,000. proporcyonuiąc tedy podług tego Expensu przez Lat 6. wydatek kuchenny, wynosiłaby ogulna Snmma na Kuchnią Złł. Poll: 149,000. a na Ryńskie redukuiąc czyni Złł: Ryń: 37,250.

Także dołożono w Iwentarzu R. 1773. dla samey Bauhofferowey za utrzymywanie Gospodarstwa Złł. Ryń. 200. Wszakże tey Summy w Bilansach R. 1781. nie dostrzega.

Przeciwnie Wirmzer mieszkaiąc w Wilnie ze starym Stefanim że nie ponieśli takiego expensu y połowy na kuchnią z massy handlowey, y że za utrzymywanie gospodarstwa w Wilnie samey Wirmserowey żadna nie doszła nadgroda, dowiedliby tego Wirmserowie z Xięgi Conto-Cassa, gdyby ią komportowali Bauhoffer y Stefani, Dla nieznaydowania się zaś tey Xiążki, stoiąc Wirmzerowie przy własnymże listownym wyznaniu Stefaniego, oddaią ten punkt expensu kuchennego konsyderacyi Sądowey.

5to. Podług świadectwa Bilansu pod literą E. także kwitacyi R. 1781. między Bauhofferem a Stefanim zawieranych, za niewprowadzone do Inwentarza R. 1776. kolczyki Bryliantowe y Zygarek, a do zysku ogulnego przychodzić powinne, kładnie się wyrażona w Bilansie Summa razem złączona Złł: Ryń: 1,656.

6to. Z Dostrzeżoney pomyłki w obrachunku kassy obydwoch handlow Warszawskiego, y Wileńskiego, iak kwitacya R. 1781. Dnia 7. Kwietnia między Stefanim a Bauhofferem postanowiona zaświadcza, że rzeczona Kassa nie 705. Czer: Złł: ale Czer: Złł: 989. Złł: Poll: 7. gr: 21. w sobie zamykała podług świadectwa Jochera, do zysku ogulnego przychodzić powinno Czer Złł: 284. Złł: Poll: 7. gr. 21. a na Złote Ryńskie zredukowawszy, czyni Złł: Ryń: 1,279. gr: 55½.

Nota. W tym punkcie Wirmser iuż zaprzestaie na świadectwie kwitacyi, chociaż w Inwentarzu czyli Xiążce Socyalney kassa położona tylko Czer: Złł: 623. zatym większa Summa przychodzićby powinna do zysku ogulnego; Wszakże to zostawuie Sumnieniu y korzyści swoich kompanistow.

Oguł Summy do podziału na trzy części przychodzić powinney wynosi Złł: Ryń:	74,688. gr: 57.
ktorą dzieląc na trzy części, wypada na każdą trzecią Złł: Ryń: - - -	24,896. gr: 19.

Wybrał Wirmzer z Massy handlu takim porządkiem.

1mo. Na Suknie y dalsze wszystkie potrzeby iak świadczy Bilans pod literą C. y Regestr iego sub Nro. 20. Złł: Ryń: -	2,805. gr: 37.

2do.

2do. w R. 1777. gotowymi raz Czer: Złł: 10. y Złł: Poll: 12. co czyni Złł: Ryń: 48. w tymże Roku drugi raz Czer: Złł: 45. Złł: Poll: 13. co czyni Złł: Ryń: 202. gr: 30. w R. zaś 1778. gotowemi Czer: Złł: 46. Złł: Poll: 5. gr: 11. Co czyni Złł: Ryń: 208. gray: 20½. ktore trzy sumki w iedno zniesione gotowizną wybrane czynią - - - Złł: Ryń: 458. gray: 50½. *Ku przeświadczeniu składa kopię Bilansu przez Bauhoffera sporządzonego maiącego na sobie Datę R. 1785. Julij 7.*

Te zaś dwie wybrane Summy, na suknie y gotowymi, wynoszą Summę Złł: Ryń: 3264 gr: 27. ktorą odtrąciwszy od Złł: R. 24,896. gray: 19. przychodzi reszty dla Wirmzera od obydwoch Kompanistow Złł: Ryń: 21,631. gray: 52.

Dzieląc ie na połowę, należy od Bauhoffera Wirmserowi Złł: R. 10,815. gray: 56.

Podobnie od Stefaniego należy Złł: R. 10,815. gr: 56.

Aże Stefani za nakazem Dekretu Exdywizorskiego opłacił wyrażoną w kwitacyi R. 1781. Kwietnia 7. Złł: Ryń: 497. gr: 52½. Pozostaie ieszcze od niego reszty Złł: R. 10,318. gray: 3½. y że więcey Wirmzer nie odebrał z Massy handlu, ani od Bauhoffera, ani też od Stefaniego szczegulnie, tylko ile wybraney okazał Summy, na tym punkt do Juramentu podaie; A przeto pomieniona reszta na każdym z Kompanistow szczegulnie ma być przysądzona.

Ile Bauhoffer y Stefani między siebie rozebrali w R. 1781. Apr: 6. Towarow, gotowych pieniędzy y długow, zowiących się *Debita Activa* pokazuią ich Bilanse w tym Roku sporządzone, a iuż kilkakrotnie wspominane; z tych Bilansow przekonać się można, czy zachowana iest proporcya przez tych Kompanistow dla Wirmzera; Ci Kompaniści rozebrali pomiędzy siebie po Trzykroć kilkadziesiąt tysięcy, a Wirmzerowi tylko dostało się ze wszystkim trzy Tysiące kilkaset; Więc ze względu na taki postepek Kompanistow, czyliż niema słusznego powodu żalić się Wirmzer y sprawiedliwie dochodzić swoiey własności?

Spodziewa się Wirmser, że Summa prsez niego powyżey wyrachowana wyrokiem teraźnieyszym przysądzona mu będzie na iego Kompanistach Bauhofferze y Stefanim, Sytuacya Bauhoffera nie czyni troskliwym Wirmzera do pozyskania na nim tego, co wyrok Sądowy zadeterminuie. Lecz zeszczuplona sytuacya Stefaniego więcey nabawia troskliwości do pozyskania wypadaiącey na nim Summy.

Z tey przyczyny ieszcze nową rzecz odkrywa Wirmzer; ż Bauhoffer podaiąc swoy kapitał Złł: Ryń: 8,823 gray: 27. do obrachunku ostatecznego ze Stefanim w R. 1781. chociaż tylko miał istotnego Kapitału Złł: Ryń: 3,959. gray: 13. co się dowiodło przez całą Sprawę, oszukał Stefaniego, czyli też Stefani dopuścił się w tym oszukiwać, co iego mniey kosztowało, a więcey szkodziło nieprzytomnemu Wirmzerowi; Przewyższaiące więc istotny Kapitał Złł: Ryń: 4,864. gray:

14. powinneby w rowney proporcyi z Wirmzerem dostawać się Stefaniemu od Bauhoffera.

Wszakże tey Summy dochodzić Stefani nie chce, czy to dla tey boiaźni, że zakwitował Bauhoffera, czyli też dla tego, żeby nie wyiawiły się insze pozataiane Summy, y na korzyść tylko ich wzaiemną obrocone.

Wirmserowi nic nie przeszkadza kwitacya między niemi nastąpiona, czy istotnie czy kondyktowie, bo zawsze kwitacya takowa na szkodę y oszukanie trzeciego Wirmsera była zrobiona. Zapisy zaś wszelkie na zdradę ku oszukaniu, albo na przeszkodę sprawiedliwości uczynione, że są nieważne nauczą Konstytucya 1507. w Wolum: I. na kar: 362. pod tytułem *De Inscriptionibus*. Także druga Konst: 1588. w Wolum: II. na kar: 1219. pod tytułem *O Ważności Zapisow* wszelkie zapisy na zmowie ku oszukaniu Kredytorow uczynione y zeznane, za nieważne uznaie, y Kredytorom krzywdę ponoszącym z pod takowego Zapisu własności dochodzić pozwala.

Chociaż, po zakwitowaniu przez Stefaniego mowić będzie Bauhoffer, że nikt za niego dopominać się niemoże, coby temuż Stefaniemu należało; iednakże uważaiąc determinacyą Praw, y kwitacyą zawartą, między Stefanim a Bauhofferem na szkodę Wirmsera, może on bespiecznie o przychodzące dla Stefaniego z przewyżki nad istotny Kapitał Złł: Ryń: 2,432. Gr. 7. dopomnieć się, a Sąd obowiązany iest na tymże Bauhofferze dla Wirmsera za Stefaniego przysądzić; Resztę zaś przychodzącą na wszelkim maiątku samego Stefaniego, i nawet na własney Osobie, poddaiąc Jego pod wyrobek wskazać, bo tak determinuie Ar. 98. z Rozd: 4. w §. 6. przez słowa: „ Jeżliby to wszystko oney Summy nie wynosiło, tedy na Osobie samey w niedostatku „ maiętności, odprawa czyniona być ma. „

„ Naypierwszy iest dług Wirmsera, przed inszemi Kredytorami *O Ważności Zapisow*, Ze wszelkiego ieszcze nayduiącego się maiątku; Gdyby zaś tego nie stawało, sam Osobą swoią Stefani odrabiać powinien Wirmserom.

Już więc po uczynionym przełożeniu, iaka Summa należy dla Wirmsera, zeyść teraz potrzeba do zastanowienia się nad okolicznościami Procederu. —

§.

Do uchylenia się od satysfakcyi Wirmserowi pomiędzy inszemi przyczynami używali, Bauhoffer i Stefani dwóch kwitacyi, iedney między sobą zawieraney w R. 1781. Apr: 7. drugiey z powtórnego Handlu, między Bauhofferem a Wirmserem zaszłey w R. 1782. Na Kwitacyą R. 1782. odpowiedziało się powyżey, iż ona cale do pierwszego Handlu, między trzema Spólnikami prowadzonego nie należy. Kwitacya zaś między Bauhofferem a Stefanim R. 1781. Apr: 7. gdy przeznaczyła należytość od każdego z nich dla Wirmsera po Złł: R. 497. Grayc: 52. dowodzi się z niey to, iż z Wirmserem spólnie Ci dway Kompaniści do pomienionego Roku nie czynili obrachunku, i w tamtym czasie przy wzaiemnym kwitowaniu się, Wirmsera nie wezwali; a nawet przeznaczona tą kwitacyą Summa przez ich samych, nie była dotąd uspokoiona. Bo te Złł: R. 497. Grayc: 52.

na

na Stefanim Dekret Exdywizorski Roku przeszłego zaszły przysądził, i za takim nakazem pomieniona Summa została wypłacona Wirmserowi. —

Od Bauhoffera zaś nawet ta Summa Złł: R. 497. Gr. 52. dotychczas nie iest opłacona. Próżno więc mówił Bauhoffer i Stefani, iż iakoby Wirmser opóźnił zamanifestowanie ich czynnościów w R. 1784. Maia 28.

Bo nayprzód satysfakcya pretensyi, czyli długowi Wirmsera do owego czasu, i nawet dotąd nie iest uczyniona. *Powtóre* że dług żadney niecierpi dawności podług nauki Ar. 12. z Roz: 7. *Potrzecie* Iż gdy Ci spólnicy do obrachunku przyzwoitego, i uczynienia satysfakcyi Wirmserowi nie przystąpili w R. 1781. i późniey, uwodząc Jego bez satysfakcyi zmitrężali; Więc z uwagi na to wszystko, Manifest nie iest opóźniony, i Proceder iest wczesny. —

Jakich trudnościów zażyli Wirmserowie, aż do teraźnieyszego punktu, że przecie obydwóch swoich Spólników razem do iednego Sądu mogli sprowadzić, złożone dowody w Produkcie dość wyraźnie obiaśniaią. Z czego brać miarę potrzeba, że kiedy Bauhoffer z pod rygoru Juryzdykcyów od R. 1784. aż do teraźnieyszego czasu potrafił usuwać się, iakąż mógł mieć zdolność Wirmser nakłonić Jego do satysfakcyi sobie pierwey, bez mocy przymuszaiącey.

Jeszcze i teraz tchnąc duchem nieposłuszeństwa Bauhoffer, poważa się naganiać Reskrypt wyznaczaiący Sąd do załatwienia sporu między wszystkiemi Kompanistami, zniksczemnia konwikcyą na sobie otrzymaną przez Wirmsera dosyć znacznym Expensem, żeby uniknął od pen Kontrawencyinych, wskazów niestannych nie opłacał, i od nadgrody Expensu Prawnego usunął się.

Ważność Reskryptu w R. 1784. wydanego z Kancellaryi Pieczęci Mnieyszey, że nie może być krytykowana, te za nim mówią przyczyny: *Nayprzód* Ze w Sprawach między Mieszczanami czyto Miast Litewskich, czy Koronnych, J.K.Mc ex vi Directi Dominii iest mocen wydawać Ryskrypa Sąd wyznaczaiące; uczy o tym Konst: 1764. w Pactach Konwentach o Reskryptach wzmieniaiąca, i Ordynacya Assessorska w Konst: 1766. umieszczona. Wyszedł więc Reskrypt podług Prawa.

Powtóre Ze Stefani i Wirmser są Kupcami Wileńskiemi, a Bauhoffer iest Kupcem Warszawskim, dla wszystkich zaś trzech do rozpoznania Sprawy był Sąd potrzebny ieden, dla tego Wirmserowie iako ad directum Dominium nad Miastami i Mieszczanami do J.K. Mci udali się, a JW. JX. Kanclerz Koronny ukazał iakie Osoby mogą być do osądzenia wyznaczone. Y tak J. K. Mość wyznaczył Osoby Magistratowe i Kupców Wileńskich. Więc ten Reskrypt nie był iednostronny i Kommissarze nie byli wyznaczani podług żądania Wirmsera, lecz podług ukazania JW. Xiędza Kanclerza Koron: Zatym takowemu Reskryptowi i przezeń wyznaczonemu Sądowi obowiązany był ulegać Bauhoffer, przeciwko iemu Mandatu wynosić był nie powinien; i teraźnieysze iego mówienie nic więcey nie znaczy, iak tylko Rebellią contra Directum Dominium. —

Potrzecie Gdy ten Reskrypt nakazał rozsądzić Sprawę præcisa Appellatione, iaka zrząd wina ściągać się może na Wirmsera; kiedy On iednostaynemu rygorowi z Bauhoferem poddany; i kiedy Reskrypt Jemu, nie On Reskryptowi był w stanie przepisać regułę. Nadto żeby tak rozsądzona była Sprawa, Directo Domino zdało się, nad czym dysputa niepotrzebna; gdzie władza nie iest określona, czy salva appellatione, czy præcisa, Reskryptem maią być Kommissye wyznaczane; zatym z powodu takowych względów, powinien był Bauhoffer ulegać Sądowi wyznaczonemu prawnie i przyzwoicie do rozsądzenia Sprawy.

Ważność Reskryptu potwierdziła Rezolucyą Rady Konstytucyą niepodniesiona; więc z konsyderacyi na nią nie należało Bauhofferowi nic przeciwko Reskryptowi mówić, ale tylko w tym posłuszeństwo zachować, do czego i Reskrypt, i ta Rezolucya zobowiązała.

W ostatku Dekret Assessoryi Koronney R. 1787. Marca 7. znaglił Bauhoffera do odpowiedzi w Sądzie teraźnieyszym, nie z powodu tego, żeby Reskrypt podnosił, lecz żeby konwikcya w Sądzie Reskryptowo-Kommissarskim Litewskim na Bauhofferze otrzymana, była także rozpoznana w Sądzie Litt: i do Exekucyi przywiedziona. Zawsze tedy Bauhoffer z pierwszey determinacyi Reskryptu był wyłączony od Sądu Koronnego, a został poddany Sądowi Litewskiemu. Zatym za nie stawanie w Sądzie Reskryptowo-Kommissarskim, za nie dopuszczenie Exekucyi po ultymarnym skonwinkowaniu, powinien być podług Konst: 1764. pod tytułem *Exekucye za Dekretami Kontumacyinemi* ukarany Winami Pieniężnemi, i siedzeniem Wieży, i opłacić winy niestanne za trzy Jnfamie po Złł: 100. —

Że na Jnfamią za pierwszym niestaniem kondemnować należało Bauhoffera, przewodniczył do tego Reskrypt naznaczaiący, Rozprawę præcisa appellatione i Konst: 1764. pod tytułem: *Exekucye za Dekretami Kontumacyinemi*, to iest: iak w Sprawie po appellacyi przed Sąd ostateczny przychodzącey, na nie stawaiącego insze Lucrum wypadać nie może, tylko Jnfamia; tak kiedy Sąd Reskryptowo-Kommissarski był naznaczony do rozsądzenia ultymarnie bez appellacyi, inaczey Bauhoffer nie mógł być kondemnowany przez Wirmsera, tylko na Jnfamią; ktoby zaś przeczył temu, sprzeciwiałby się razem determinacyi Prawa.

Wreszcie referuiąc się do Produktu, zchodzi Wirmser do okazania ile Expensu Ci Jego Spólnicy zapłacić Mu powinni. —

§

Do czasu nastąpienia Dekretu Exdywizorskiego, że poniósł Wirmser Expensu na Proceder Złł: Pol: 5,224. gr: 4. dowodzi to Regestrem przez szczegulność, a nadto ieszcze ku przeświadczeniu większemu ofiaruie Jurament. Tego zaś Expensu czyni takowy podział: Jż z przyczyny Bauhoffera ponosi Złł: Pol: 4,000. a z przyczyny Stefaniego iako mieszkaiącego w Wilnie, i przystępuiącego do Rozprawy w Sądzie Reskryptowo-Kommissarskim Złł: Pol: 1,224. gr. 4. z tego Expensu, gdy tylko na Stefanim Sąd Exdywizorski Złł: 300. przysądził, i takowa Summa nie ma pewney zupełnie lokacyi; za tym poprawuiąc Dekret Exdywizorski, należy całkowitą Summę Expensową do Stefaniego zaregulowaną na nim przysądzić, i pewną satysfakcyą przeznaczyć; a osóbno Bauhoffera do zapłacenia Złł: 4,000. znaglić. —

Po Dekrecie Exdywizorskim, gdy z równey przyczyny obydwóch Kompanistów, nowe ponosi wydatki Prawne Wirmser, szczegulnie na Regestrze wymieniaiące się, i one Juramentem potwierdza; Zaczym ten Expens po Dekrecie Kommissarskim nastąpiony, podług Regestru po równey połowie na każdym z tych dwóch Spólników powinien być przysądzony, aby domierzyć Sprawiedliwość pokrzywdzonemu Wirmserowi, o którą On domaga się: —